

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[गृजगती कौपीराभित्ति विभाग]

अनुक्रमांक १०५२५

वर्गांक

शक्रानुं नाम शिष्ट ॥ ५७॥

पररररर : २३

શ્રીસ્વામિનારાયણો વિજયતે ।

નિવેદન.

આ સંપ્રદાયમાં સર્વ કોઇને વિદિત છે કે-શિક્ષાપત્રી એ સર્વમાન્ય સર્વોપયોગી સર્વબ્રાહ્મ સર્વજીવ હિતાવહ અને સર્વોપરી ગ્રન્થ છે. આ ગ્રન્થ સંસાર સાગરમાં પડેલા પ્રાણીઓનો ઉદ્ધાર કરી આત્યંતિક શ્રેય કરવાની ઈચ્છાથી પરમહુપાણુ સાક્ષાત્ અક્ષર ધામનિવાસી પરબ્રહ્મ પરમાત્મા શ્રીસુહૃદ્ગુણનંદસ્વામીએ આવિષ્કાર કરેલો છે. આ ગ્રન્થનું સ્વરૂપ યદપિ અલ્પ છે તથાપિ અમૃતવત્ સમગ્ર સુખાન્ન-

રૂપ સમુદ્રમાંથી સારરૂપે ઉદ્ધાર કરેલો
 છે જે અન્ય સર્વાત્મા શ્રીહરિની ખીજ
 મૂર્તિરૂપે ભૂમિઉપર વિરાજે છે જેમાં
 ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય ભક્તિ, જીવેશમા
 યાત્રું સ્વરૂપ, મુક્તિ અને વ્યવહાર
 નીતિ વિગેરે ધણા વિષયો સંક્ષેપમાં
 વિવેચન કર્યાં છે. આ અન્ય સંસ્કૃત પદ્ય-
 રૂપે હોવાથી અનધીત ગીર્વાણોને તેનો
 અર્થખોધ દુષ્કર હોવાથી તેનો ગુર્જરા-
 નુવાદ શ્રીનિત્યાનંદમુનિએ કર્યો છે અને
 ખીજ મુનિઓએ ખીજ ભાષામાં પણ
 અનુવાદ કર્યો છે. પદ્યરૂપ હોયતો સ-
 હેલાઈથી મુખપાઠ થઈ શકે અને રા-
 ગવિશેષથી લોકરંજનતાની સાથે સુલ-
 ભતા થાય એવા અભિપ્રાયથી આ અન્ય

સુર્જર પદ્મરૂપે વૈરાગ્યમૂર્તિ શ્રીનિષ્કુલા-
 નંદમુનિએ અધિત કર્યો છે. જે મુનિએ
 ભક્ત ચિંતામણિ વિગેરે ધણા પ્રબન્ધો
 પદ્મરૂપે રચીને શ્રીજીનો સર્વાર્થ પ્ર-
 થમ નંબરે સમજાવ્યો છે. જેમની નિ-
 ષ્કલંક કીર્તિ અને વૈરાગ્ય શમ દમા-
 દિક ગુણો સંપ્રદાયમાં અને વિશ્વમાં
 આદર્શ રૂપ છે આ અન્ય ધણાઓ પાસે
 હશે પરંતુ અત્યાર સુધી છપાઈને પ્રસિ-
 દ્ધ થયેલો જણાયો નથી. અમારા ગામ
 વસાઈના મંદિરમાં રહેલા સ્વામી
 રામલક્ષ્મણદાસજીએ પદ્મરૂપ શિક્ષા-
 પત્રી લાપાનું લેખી પુસ્તક મને
 વાંચી સંભળાવ્યું તેથી મને ધણું હર્ષ
 થયો અને ધણું લોકોપયોગી જણાયું.

સ્વામીએ આ પુસ્તક મને આપ્યું અને
 છપાવાની પ્રેરણા કરી જેથી આ પુસ્તક
 શ્રીહરિકૃપાથી યથામતિ સંશોધન કરી
 છપાવી તૈયાર કરાવી મારા સત્સંગી
 બંધુઓના હાથમાં મુકવાને હું ભાગ્ય-
 શાલી થયો છું આ પુસ્તક સર્વ કોઈ
 ગ્રહણ કરી મુખપાઠ કરશે એવી શ્રીજી-
 પાસે મારી પ્રાર્થના છે.

સંવત્ ૧૯૭૯ ના ચૈત્ર શુક્લ નવમી
 હાથીભાદ્ર બીલડીંગ, ગીરગાંમ બેકરોડ
 મુંબાઈ નં. ૪.

લિં સેવક,
 મોતીલાલ હાથીભાદ્ર.

ॐ

श्रीस्वामिनारायणो विजयतेतराम् ।

सद्गुरुश्रीनिष्कुलानन्दमुनिकृता ।

शिक्षापत्रीभाषा-पद्यरूपा ।

व्यञ्जयन्नाश्रितलेहं मुग्धस्मितमुखांबुजः ।

आदेशमालिखन्नस्तु हृदि मे धर्मनन्दनः ॥१॥

मंगलकारी मूरति

श्रीसहजानन्द सुखधाम ।

भक्तिधर्मसुत भावशुं

रह्या अंतरमां धनश्याम ॥ १ ॥

એવા ઇષ્ટ એહ માહેરા
 તેના ઇષ્ટ તે શ્રીકૃષ્ણ ।
 જેને વામ રાધા ઊર રમા
 વૃન્દાવન રમણ મન પ્રસન્ન ॥ ૨ ॥

એવા ઇષ્ટને ઊર ધરી
 બોલ્યા તે સહજાનન્દ ।
 મુજ આશ્રિત ત્યાગી ગૃહી
 સુખો નર ત્રિયવૃન્દ ॥ ૩ ॥

શિક્ષાપત્રી સુંદર અતિ
 તમે સાંભળજ્યો મુજ જન ।
 લલ્લુ વસિ વરતાલમાં
 આ છે છેલાં વચન ॥ ૪ ॥

चोपाइ ।

बहु बहु करी में वातरे
 ते सांभळी तमे साक्षातरे ।
 हवे छेली वात छे आ मारीरे
 तमे सहु लेज्यो हैये धारीरे ॥ ५ ॥
 देश प्रदेशमां जे रहेनाररे
 मारा आश्रित जे नर नार्यरे ।
 तम प्रत्ये शिखामण मारीरे
 सुखदायक छे अति सारीरे ॥ ६ ॥
 धर्मपुत्र पवित्र बे भाइरे
 मारा वीर जन सुखदाइरे ।
 मोटा भाइ छे रामप्रतापरे
 नाना भाइ इच्छाराम आपरे ॥ ७ ॥

तेना पुत्र बे गुणगंभीररे
 अवधप्रसाद ने रघुवीररे ।
 तेमने दत्तपुत्र करी स्थाप्यारे
 मंदिर देश वहेंचीने आप्यारे ॥ ८ ॥

कर्या साधु सत्संगी अमेरे
 तेना आचार्य छो तमेरे ।
 हवे सांभलो मुज आश्रितरे
 मारा वचनमां दइ चित्तरे ॥ ९ ॥

वर्णी मुकुंद आदि समस्तरे
 भट्ट मयाराम आदि गृहस्थरे ।
 सधवा विधवा नारी सुभागीरे
 सुणो मुक्कानंद आदि त्यागीरे ॥ १० ॥

एवा सत्संगी मुनिराजरे
तमारी धर्म रक्षाने काजरे ।
शास्त्रप्रमाण जनसुखकरणरे
जेमां श्रीनारायणस्मरणरे ॥ ११ ॥

एवां आशिषनां जे वचनरे
सहु अंतरे धारज्यो जनरे ।
शिक्षापत्री लख्यानुं कारणरे
करज्यो एकाग्र मने धारणरे ॥ १२ ॥

सर्व जीवने छे सुखकारीरे
एवी शिक्षानी पत्री अमरीरे ।
श्रीमद्भागवतादि जे ग्रन्थरे
सच्छास्त्र कथा मोक्षपंथरे ॥ १३ ॥

તેણે પ્રતિપાદન કર્યાં જેહરે
 સર્વજીવ હિતકારી તેહરે ।
 ઇવા અહિંસાદિ સદાચારે
 પાલે પલાવે જે નારી નરરે ॥ ૧૪ ॥

તે આ લોક પરલોક માંયરે
 મોટા સુખને પામે સદાયરે ।
 સદાચાર ડહાંધી જે વર્તેરે
 મેલી મર્યાદા મનને મતેરે ॥ ૧૫ ॥

તેતો કુબુદ્ધિવાલા કહેવાયરે
 લોક પરલોકે તે દુઃખી થાયરે ।
 માટે મારા શિષ્ય સહુ પ્રીતેરે
 વર્તો આ શિક્ષાપત્રીની રીતેરે ॥ ૧૬ ॥

हवे वर्त्यानी रीत छे जेहरे
सर्व सत्संगी सुणज्यो तेहरे ।
नाना मोटा जेह जीव प्राणीरे
तेने मारवा नहि क्यारे जाणीरे ॥ १७ ॥

चांचड मांकड जु जंतु लहिरे
तेनी हिंसा ते करवी नहिरे ।
देवपितृयज्ञकर्म सारुरे
मृग मीन शश ने बाकरुरे ॥ १८ ॥

एह आदि न मारवा प्राणीरे
अहिंसादि धर्म मोटो जाणीरे ।
एम सच्छास्त्रमांहि कहेछेरे
मारी पण शिक्षा तमने ए छे रे ॥ १९ ॥

दाम वाम मले माल महीरे
 तोये मनुष्य मारवो नहिरे ।
 तेम तीर्थमां जइ कोइ जनरे
 आत्मघात न करो कोइ दनरे ॥ २० ॥

क्रोध करी न तजवुं तनरे
 एह मानो शिक्षानां वचनरे ।
 अयुक्त कर्म थाय जो कांइरे
 तोये मरवुं नहि मुंसाइरे ॥ २१ ॥

विष फांशी कुवे पाडी तनरे
 नहि मरवुं मेरवजंफे जनेरे ।
 यज्ञशेषप्रसादि जे मांसरे
 ते न खावुं केदी मारा दासरे ॥ २२ ॥

मद्य कीधुं विधि अगियारे
 दुरा तेपण त्रण प्रकारे ।
 देव नैवेद्यनुं भले होयरे
 मारा जनोए न लेवुं तोयरे ॥ २३ ॥

आपो आपथी आचरण अयोग्यरे
 थइ जाय कोइ कर्म भोगरे ।
 तोय शस्त्रादिके करी तनरे
 आपो आपनुं न करवुं छेदनरे ॥ २४ ॥

क्रोध करी न करवो दासरे
 निज परना पिंडनो नाशरे ।
 सुणो सर्व शिष्य वात मारीरे
 धर्म सारुये न करो चोरीरे ॥ २५ ॥

काष्ट आदिक फल फुल पातीरे
 जे कोइ वस्तु होय धणियातीरे ।
 तेतो धणी आपे तोज लेवीरे
 अमारी तो आज्ञा छे एवीरे ॥ २६ ॥

वली मारा आश्रित नारीनररे
 तेणे करवो नहि व्यभिचाररे ।
 धूतादिक व्यसनने मेलीरे
 त्यागो केफ थावुं नहि फेलीरे ॥ २७ ॥

गांजा भांग्य मफर माजमनेरे
 चडे केफ ते तजो कहुं तमनेरे ।
 जेना अग्ने जले होय वटालरे
 ते न खावुं पीवुं कोइ कालरे ॥ २८ ॥

हरिप्रसादि ने चरणामृतरे
जाती वटाले तजवुं तर्तरे ।
जगन्नाथपुरीने मांहिरे
हरिप्रसादनो दोष नहिरे ॥ २९ ॥

आप स्वार्थने सिद्ध करवारे
खोटा कलंक कोयने न धरवारे ।
जेम न नाखवी जुठी आल्यरे
तेम न देवी कोइने गाल्यरे ॥ ३० ॥

देव तीर्थ सती संत जाणोरे
विप्र वेदवचन प्रमाणोरे ।
तेनी निंदा केदिये न करवीरे
कोइ करे तो काने न धरवीरे ॥ ३१ ॥

जगमां जे देवता आगलरे
 पूजे मांस मदिरा ने जलेरे ।
 वली पशुहिंसा थति होयरे
 तेनी प्रसादि न लेशो कोयरे ॥ ३२ ॥

घाटे जतां शिवालय आवेरे
 बीजां देवनां स्थानक कहावेरे ।
 तेने नमस्कार करी जनरे
 करबुं आदर सहित दर्शनरे ॥ ३३ ॥

पोतानो जे वर्ण आश्रमरे
 तेनो तजवो नहि केदि धर्मरे ।
 परधर्ममां पग न भरवोरे
 पाखंडि कल्पित परहरवोरे ॥ ३४ ॥

कृष्णभक्ति जे पोतानो धर्मरे
तेमां मोळक पाडे जे बेशर्मरे ।
तेना मुखथी हरिकथा ज्ञानरे
केदि न सांभलो दइ कानरे ॥ ३५ ॥

एह सांभल्यामां नहि सारुंरे
माटे करुं छुं तमने बारुंरे ।
जेणे होय निज पारको नाशरे
एवुं सत्य न बोलीये दासरे ॥ ३६ ॥

कृतघ्नीनो संग नव कीजेरे
केनि लांच भाड्य नव लीजेरे ।
पापी पाखंडी व्यसनी चोररे
परत्रियलंपट जे निठोररे ॥ ३७ ॥

વલી ધુતારા એ પટ સ્વલરે
 તેનો ન કરો સંગ કોઈ પલરે ।
 ભક્તિ જ્ઞાન તણી ઓથ લહરે
 ત્રિય ધન રસવશ રહ્યા થહરે ॥ ૩૮ ॥

એને અર્થે પાપ કરનારારે
 તેનો સંગ તજો શિષ્ય મારારે ।
 કૃષ્ણ કૃષ્ણ અવતાર કહીયેરે
 તેનું સ્વંડન કરે જે યુક્તિપૂરે ॥ ૩૯ ॥

એવાં શાસ્ત્ર ન સુણવાં કાનેરે
 હોય નાસ્તિક તે એને માનેરે ।
 છૂત દુધ પાણી ગલી પીવુંરે
 શીળા જંતુ જલે ન ન્હાવુંરે ॥ ૪૦ ॥

मद्य मांस जे औषधे भलेरे
ते न खावुं पीवुं कोइ पलेरे ।
आपे औषध वैद्य अजाण्योरे
ते न लेवुं समझीने सुजाणोरे ॥ ४१ ॥

मल मूत्र त्याग कर्या सारुरे
कर्युं लोक शास्त्रे ज्यां वारुंरे ।
तेतो जीर्ण देवालय जाणोरे
नदी तलावतट प्रमाणोरे ॥ ४२ ॥

वाढ्युं क्षेत्र वाटी वृक्ष छांयेरे
फुलबाग बगीचादि मांयेरे ।
त्यां मलमूत्र त्याग न करीएरे
धुकवुं नहि मनमां डरीएरे ॥ ४३ ॥

चोर मार्गे न आवीए जयेरे
जो सदा कुशलने चाहीयेरे ।
जे धणियाती जायगा होयरे
पुछ्या विना न उतरो कोयरे ॥ ४४ ॥

ज्ञानवार्ता नारीवदनरे
मारा जन न सुणो कोय दनरे ।
नारी नृप नृपजन आदिरे
तेशुं बोलवुं नहि विवादेरे ॥ ४५ ॥

गुरु वली जे मोटा मनुष्यरे
लोके मान्या एवा जे पुरुषरे ।
शस्त्रधारी वली विद्यावानरे
एनुं करवुं नहि अपमानरे ॥ ४६ ॥

करवुं कार्य करीने विचाररे
धर्म कार्यमां करवी न वाररे ।
भणी विद्या भणाववी वलीरे
करवो संतसमागम मलीरे ॥ ४७ ॥

देव गुरु नरेशनी पासरे
ठाले हाथे जवुं नहि दासरे ।
विश्वासघात तजि देवोरे
पोते पोतानो यश न कहेवोरे ॥ ४८ ॥

झीणुं पाखुं वख जे कुठंगरे
ते न पहेरवुं देखाय जेणे अंगरे
धर्मरहित हरिनी भक्तिरे
ते केदि न करवी सुमतिरे ॥ ४९ ॥

मूर्ख मनुष्यनी निंदा सांभलीरे
 कृष्णसेवा न तजवी वलीरे ।
 सर्वे वचन ए संभाळी राखोरे
 मांहोमांहे प्रेमभांव भाखोरे ॥ ५० ॥

दोहा ।

उच्छव अथवा नित्य प्रति
 आवे कृष्ण मंदिर नरनार्य ।
 परस्पर अडवुं नहि
 माराजनने निरधार ॥ ५१ ॥
 मंदिरमांथी निसरी
 रहेवुं पोते पोतानी रीत ।
 बली कहुं एक वार्त्ता
 सहु सांभलो दइ चित्त ॥ ५२ ॥

धर्मवंशी गुरुथकी
 श्रीकृष्णनी दिक्षा लही ।
 द्विज क्षत्रिय वैश्य त्रणेनी
 रीत देखाहुं हुं कही ॥ ५३ ॥
 कंठे तुलसीमाला बेवड़ी
 ललाट हृदय बे हाथ ।
 ऊर्ध्वपुंड्र तिलक करीने
 सदा रहेवुं सनाथ ॥ ५४ ॥

चोपाइ ।

सुंदर तिलक गोपीचंदनेरे
 करवुं अमारा आश्रित जनरे ।
 अथवा होय हरिनी प्रसादिरे
 कुंकुम केसर चंदन आदिरे ॥ ५५ ॥

સુંદર તિલક કરવું તેનુંરે
 મધ્યે બિંદુ પળ કરવું એનુંરે ।
 કાંતો કરો ચાંદલો કુંકુમરે
 એમ કરો તિલક જન તમેરે ॥ ૫૬ ॥

તે કુંકુમ પ્રસાદિ કરેલરે
 રાધાલક્ષ્મીજીનું ધરેલરે ।
 વલી પોતાના ધર્મમાં રહ્યારે
 શુદ્ધ શ્રીકૃષ્ણના ભક્ત થયારે ॥ ૫૭ ॥

એવા સચ્છૃદ્ર જે સઘલારે
 કંઠે રાखો તુલસીની માલારે ।
 ઊર્ધ્વપુંડ્ર તિલક કરો એનુંરે
 પ્રથમ ત્રિવર્ણને કહ્યું તેનુંરે ॥ ૫૮ ॥

तेथी उतरता जाते जनरे
 राखो माला काष्ठ जे चंदनरे ।
 बांधो बेवडी कंठमां सारीरे
 हरिप्रसादिनी सुखकारीरे ॥ ५९ ॥

केवल चांदलो करवो ललाटरे
 तिलक करवा मुकवो घाटरे ।
 द्विज आदि सुणो सहु चित्तेरे
 राखवुं त्रिपुण्ड्र रुद्राक्ष प्रीतेरे ॥ ६० ॥

निज कुलतणी रीत होयरे
 मारा आश्रित न तजो कोयरे ।
 नारायण अने शिवजी एकरे
 एम समजावो सहुने विवेकरे ॥ ६१ ॥

हरि हर बे ब्रह्मस्वरूपरे
 तेनां कथां छे वेदमां रूपरे ।
 कह्यो शास्त्रमांही आपद्धर्मरे
 तेने सांभली समझवो मर्मरे ॥ ६२ ॥

थोडा दुःखमांही पण एनेरे
 कहुं मुख्य न करवो केनेरे ।
 अर्क उदय पहेलां सहु जागीरे
 हरि समरो सहु सुभागीरे ॥ ६३ ॥

हरिकृष्ण कृष्ण मुखे गावुंरे
 पछी देहक्रिया करवा जावुंरे ।
 दातण करवुं बेसी एक स्थलेरे
 पछी नहावुं निर्मल जलेरे ॥ ६४ ॥

धोयां वस्त्र सुंदर बे साथेरे
 एक पहेरो ओढो एक माथेरे ।
 शुद्ध आसनने शुद्ध जाग्यरे
 बेसवुं जोइ मोकळे मागरे ॥ ६५ ॥

पूर्व के उत्तर मुखेरे
 बेसी करवुं आचमन सुखेरे ।
 पुरुषमात्रतणी एह रीतरे
 करो तिलक चांदला सहितरे ॥ ६६ ॥

सुवासिनी नारी सुणी लीजेरे
 कुंकुम चांदलो कपाले कीजेरे ।
 चांदलो अथवा जे तिलकरे
 बिधवाने न करवुं एकरे ॥ ६७ ॥

કરો સત્સંગી માનસી સેવરે
 ચંદન પુષ્પે પૂજો કૃષ્ણદેવરે ।
 પછી ચિત્રની મૂરતિ સારીરે
 રાધાકૃષ્ણ તળી સુખકારીરે ॥ ૬૮ ॥

તેનું આદરે દર્શન કરીરે
 કરવો નમસ્કાર ભાવ ભરીરે ।
 જપો આપણી શક્તિ પ્રમાણરે
 અષ્ટાક્ષર મંત્ર સુજાણરે ॥ ૬૯ ॥

કૃષ્ણમંત્ર જપી નારી નરરે
 પછી કરવો પોતાનો વ્યવહારરે ।
 આત્મનિવેદી જે મારા જનરે
 રાજા ઈંબરીષ જેવા પાવનરે ॥ ૭૦ ॥

प्रथम कह्युं अनुक्रमे जेवुंरे
करो मानसीपूजा लगी तेवुंरे ।
पछी कृष्णनी प्रतिमा जेहरे
होय धातु पाषाणनी तेहरे ॥ ७१ ॥

अथवा शालग्राम सुखकारीरे
तेने पूजवा प्रेम वधारीरे ।
नित्य जोइ देशकाल जेवोरे
शक्ति प्रमाणे पूजापो लेवोरे ॥ ७२ ॥

चंदन पुष्प फल जल आदिरे
पूजो प्रभुने तजी उपाधिरे ।
पछी कृष्णमंत्र अष्टाक्षररे
तेने जपवो आनंदभररे ॥ ७३ ॥

पढी कृष्णस्तोत्र पाठ करवारे
 कांतो ग्रंथ वांची विचारवारे ।
 जे भण्या न होय गीर्वाणरे
 ते जपो हरिनाम सुजाणरे ॥ ७४ ॥

करी हरिनुं नैवेद्य नित्यरे
 लेवी प्रसादि ते जन प्रीत्यरे ।
 आत्मनिवेदीप् सदा कालरे
 प्रीते सेववा कृष्ण दयालरे ॥ ७५ ॥

मायिक गुण रहित श्रीकृष्णरे
 तेजा संबन्धी एवा तमे जनरे ।
 आत्मनिवेदी भक्त जे तमेरे
 क्रियासहित निर्गुण जाणुं अमेरे ॥ ७६ ॥

मले जल फलादि जम्या जेवुरे
कृष्णप्रसादि विना न लेवुरे ।
आवे अंगे रोग वृद्धपणुरे
आपत्काल तणुं दुःख घणुरे ॥ ७७ ॥

तेमां न शको मूरति सेवीरे
त्यारेबीजाभक्तने देवीरे ।
एम समझी सर्वे सुजाणरे
वर्तो पोतानी पशेच प्रमाणेरे ॥ ७८ ॥

कृष्णमूर्ति आचार्ये जे आपीरे
अथवा तेमणे हस्ते करी स्थापीरे ।
करो ए बे स्वरूपनी सेवारे
बीजे नमस्कार करी लेवारे ॥ ७९ ॥

संध्या काले सहु जन मलीरे
जवुं हरिमंदिरमां वलीरे ।
उच्चस्वरे करो त्यां कीर्त्तनरे
हेते हरिना नामनुं भजनरे ॥ ८० ॥

कथावार्ता त्यां कृष्णनी नित्यरे
कहेवी सुणवी आदर सहितरे ।
तालमृदंगे कृष्णकीर्त्तनरे
शावां जन उच्छवने दिनरे ॥ ८१ ॥

मारा जन कहुं जे में आगेरे
एवीरीते राखो अनुरागेरे ।
भाषा गीर्वाणना ग्रंथो दासरे
करो बुद्धिप्रमाणे अभ्यासरे ॥ ८२ ॥

जे जनथी थाय काम जेवुरे
तेने काम बताववुं तेवुरे ।
तेपण प्रथम विचारी लेवुरे
पछी काम करवा सोंपी देवुरे ॥ ८३ ॥

जे जे जनना जे होय दासरे
तेनी रखाववी बरदासरे ।
अन्न वस्त्र शक्तिप्रमाणरे
आपी सुखी राखवा सुजाणरे ॥ ८४ ॥

जेवा गुणवालो जन जेहरे
तेवे वचने बोलाववो तेहरे ।
देश काल अनुसारे एनेरे
अयोग्य रीते न बोलाववो तेनेरे ॥ ८५ ॥

गुरु भूप वृद्ध त्यागि होयरे
विद्यावान् तपस्वी ए छोयरे ।
एने आवतां आदर कीजेरे
ठठी मीठुं बोली मान दीजेरे ॥ ८६ ॥

गुरुदेव सभा ज्यां भूपतिरे
त्यां बेसवुं मर्यादाए अतिरे ।
पगपर पग न चढाववोरे
पगपटे करी न बांधवोरे ॥ ८७ ॥

निज आचार्यने अनुसरवुंरे
तेनी साथे विवाद न करवुंरे ।
सर्व पोतानी शक्ति प्रमाणरे
पूजवा अन्नधन वस्त्रे सुजाणरे ॥ ८८ ॥

आचार्यने आवता सांभलीरे
जबुं सन्मुख उक्तावलुं वलीरे ।
चाले आपणा गामथी ज्यारेरे
जबुं बलाववा गाम बहारेरे ॥ ८९ ॥

बहु फलवालुं होय कर्मरे
पण न होय जो तेमां धर्मरे ।
एवुं कर्म तेने तजी देवुरे
धर्म राखतां सुखने लेवुरे ॥ ९० ॥

माटे फललोभे करी जनरे
धर्म त्यागवो नहि कोइ दिनरे ।
पूर्वे मोटा ऋषि मुनिमांइरे
थयो होय अधर्म जो कांइरे ॥ ९१ ॥

ते अधर्मनी ओढ्य न लहीयेरे
 तेणे धर्म कयों ते ग्रहीयेरे ।
 छानी वात जो कोइनी होयरे
 तेनी छती करशो भां कोयरे ॥ ९२ ॥

जगमांही होय जीव जेवोरे
 तेने तेवो सन्मान देवोरे ।
 सर्वमां समदृष्टि न आरोपवीरे
 मोठानी मर्यादा न लोपवीरे ॥ ९३ ॥

नियम अधिक चोमासामां धारीरे
 स्मररो श्रीकृष्ण मोरारीरे ।
 शक्ति न होय तो एक मासरे
 राखो नियम श्रावणमां दासरे ॥ ९४ ॥

नियम अधिक ते सुणी लइयेरे
कृष्णकथा सांभलीये कहीयेरे ।
कीर्तन महापूजा करीयेरे
जपी मंत्रने स्तोत्र उच्चरीयेरे ॥ ९५ ॥

प्रेमे करी प्रदक्षिणा दीजेरे
तेम साष्टांग दंडवत कीजेरे ।
एह आठ नियममांथी एकरे
राखो जन हृदय धारी टेकरे ॥ ९६ ॥

सर्व एकादशी सुखकारीरे
करवुं व्रत प्रीते नरनारीरे ।
कृष्ण जन्मदिन शिवरातेरे
करो उपवास उच्छव खांतेरे ॥ ९७ ॥

करी व्रत सुबुं नहि दिवसरे
 सुवे तो व्रत पामे तर्त नाशरे ।
 भागे व्रत करे नारीसंगरे
 सेम दिवसे सुते व्रतभंगरे ॥ ९८ ॥

वैष्णवराज बल्लभाचार्ये
 सेना सुत विठ्ठलजी महाराजरे ।
 व्रत उच्छव कहा एणे जेमरे
 तमे करजो जन सहु तेमरे ॥ ९९ ॥

व्रत उच्छव करवा एवारे
 एनी रीते करो कृष्णसेवारे ।
 तीर्थ द्वारिका आदि सुजाणरे
 करवां विधिण शक्ति प्रमाणरे ॥ १०० ॥

पोतपोता तणी शक्तिभररे
 राखो दया दीननी उपररे ।
 चली विष्णु शिव पार्वतीरे
 सूर्य देव तथा गणपतिरे ॥ १०१ ॥

एह पंच देव प्रमाणरे
 पूजो मारा आश्रित सुजाणरे ।
 उपद्रव आवे कोइ अंगरे
 भूत प्रेत आदि प्रसंगरे ॥ १०२ ॥

तेने इच्छो जो टालवा आपरे
 करो नारायण कवच जापरे ।
 कां तो हनुमान मंत्रजप जपिजेरे
 शुद्धदेव मंत्र न प्रतीजेरे ॥ १०३ ॥

थाय शशी सूर्यग्रहण ज्यारेरे
 क्रिया तजी देवी सर्व त्यारेरे ।
 थइ शुद्ध सहु जन आपरे
 करो श्रीकृष्ण मंत्रनो जापरे ॥ १०४ ॥

मटे ग्रहण त्यारे जइ न्हावुंरे
 वस्त्रेसहित नाही शुद्ध थावुंरे ।
 गृहस्थे दान देवुं शक्ति जेवीरे
 त्यागीए सुख लेवुं कृष्ण सेवीरे ॥ १०५ ॥

चारे वर्णना मनुष्य जे कहावेरे
 जन्म मरण सूतक तेने आवेरे ।
 तेतो संबन्धी सहनुं पालोरे
 शास्त्रभर्यादा कोइ मां टालोरे ॥ १०६ ॥

शम दम क्षमादि सुंदररे
रहो संतोषी सहु विप्र वररे ।
क्षत्रिय वर्णे रहेवुं अतिधीररे
कामपडे थवुं शूरवीररे ॥ १०७ ॥

गायो धन वेपार खेती व्याजरे
वर्तो वैश्य करी एवुं काजरे ।
विप्र आदि त्रण वर्ण एवारे
वर्तो शूद्र करी तेनी सेवारे ॥ १०८ ॥

गर्भाधान आदि संस्काररे
नित्यकर्म श्राद्ध निर्धाररे ।
पोताना गृह्यसूत्र प्रमाणरे
करो द्विज जन ते सुजाणरे ॥ १०९ ॥

જેવો અવસર ને જેવું ધનરે
 કરવું શક્તિ પ્રમાણે એ જનરે ।
 જાણે અજાણે કરીને આપરે
 થાય નાનું મોટું કોઈ પાપરે ॥ ૧૧૦ ॥
 દોહા ।

તેનો દોષ નિવારીણ
 પોતાની શક્તિ પ્રમાણ ।
 સ્યાર પછીની વાર્તા
 કહું સુણો સર્વ સુજાણ ॥ ૧૧૧ ॥
 વ્યાસસૂત્ર વેદ વલી
 શ્રીમદ્ભાગવત સુસ્વરૂપ ।
 વિષ્ણુસહસ્રનામ ભારતે
 શ્રીમદ્ગદ્ગીતા જે અનુપ ॥ ૧૧૨ ॥

विदुरनीति ने स्कंदपुराणे

वैष्णवखंडमां सार ।

वासुदेवमाहात्म्य कह्युं

अतिसुंदर ज्ञान उदार ॥ ११३ ॥

याज्ञवल्क्य ऋषिस्मृति

धर्मशास्त्रमांही जेह ।

सच्छास्त्र आठ ए कद्यां

अमारे इष्ट छे अति एह ॥ ११४ ॥

चोपाइ ।

मारा शिष्य सुणो दइ चित्तरे

तमे इच्छो तमारुं जो हितरे ।

सच्छास्त्र आठ ए अनुपरे

सहुए सांभलवां सुखरूपरे ॥ ११५ ॥

मारा आश्रित विप्र एने भणीरे
 करो कथा ते शास्त्र तणीरे ।
 ए आठमां कह्यो जे सदाचाररे
 दोषनिवारण ने व्यवहाररे ॥ ११६ ॥

एनो निर्णय करवा हितरे
 मिताक्षरा टीकाए सहितरे ।
 एवी याज्ञवल्क्यनी जे स्मृतिरे
 तेनुं ग्रहण करो महामतिरे ॥ ११७ ॥

वली श्रीमद्भागवतमध्यरे
 दशम पंचम वे स्कंधरे ।
 कृष्णमाहात्म्यजाणवा एनेरे
 सहुथी अधिक मानवा तेनेरे ॥ ११८ ॥

दशम पंचम जे दुःखहरणरे
याज्ञवल्क्यस्मृति ए त्रणरे ।
ए छे शास्त्र भक्ति योग धर्मरे
तेनो करी समझावुं मर्मरे ॥ ११९ ॥

दशमस्कंध भक्तिशास्त्र कहीयेरे
पञ्चमस्कंध योग शास्त्र लइयेरे ।
याज्ञवल्क्यनी स्मृति छे जेहरे
धर्मशास्त्र ए जाणजो तेहरे ॥ १२० ॥

शारीरक सूत्र सुणो दासरे
जेनुं कर्युं रामानुजे भाष्यरे ।
वली भगवद्गीता जे पुनितरे
रामानुजना भाष्य सहितरे ॥ १२१ ॥

એ બે શાસ્ત્ર જાણવાં સારારિ
 અધ્યાત્મશાસ્ત્ર છે એ અમારાંરે ।
 સત્ શાસ્ત્ર એ સર્વ અનુપરે
 તેમાં વચન જે છે સુખરૂપરે ॥૧૨૨॥

કૃષ્ણસ્વરૂપ ને ધર્મ વલીરે
 ભક્તિ વૈરાગ્ય એ ચાર મલીરે
 ણી મોઢ્યપ કહીછે જેહરે
 સદુ કરતાં મુખ્ય માનો તે હરે ॥૧૨૩॥

કૃષ્ણભક્તિ કરો ધર્મે સહિતરે ।
 એ છે શાસ્ત્ર નુ સાર પુનિતરે ।
 શ્રુતિસ્મૃતિએ કહ્યો સદાચારરે
 સ્તેતો ધર્મ જાણો નિરધારરે ॥ ૧૨૪ ॥

माहात्म्यज्ञान सहित हेत अतिरे
एनुं नाम जाणवी भक्तिरे ।

कृष्ण विना बीजुं जेने आग्यरे
एनुं नाम जाणजो वैराग्यरे ॥१२५॥

जीव माया ईश्वरनुं रूपरे
शुद्ध जाणो ए ज्ञान अनुपरे ।
हृदये वस्यो सूक्ष्म अणुजेवोरे
ज्ञाता चैतन्यरूप छे एवोरे । ॥१२६॥

ज्ञानशक्तिए करी निजदेहरे
नस्वशिखा व्याप्यो छे तेहरे ।
अजर अमर ने न भेदायरे
इत्यादि गुणे जीव कहेवायरे ॥ १२७ ॥

त्रिगुणात्मक तमरूप जाणोरे
 प्रभुनी शक्ति माया प्रमाणोरे ।
 जीव देह ने देहना संबन्धीरे
 जेणे अहंममत्वे राख्या बन्धीरे ॥ १२८

एह जाणजो मायानुं रूपरे
 हवे कहुं ईश्वर नुं स्वरूपरे ।
 जेम हृदयमां जीव कळारे
 तेम जीवमां ईश्वर रक्षारे ॥ १२९ ॥

अंतर्यामी स्वतंत्र आधाररे
 जीवना कर्मफल देनाररे ।
 तेने ईश्वर श्रीकृष्ण प्रमाणोरे
 परब्रह्म पुरषोत्तम जाणोरे ॥ २३० ॥

ते श्रीकृष्ण छे आपणा इष्टरे
सदा उपासनायोग्य अभीष्टरे ।
सुंदर मूर्ति अतिसारीरे
सर्व अवतारना अवतारीरे ॥ १३१ ॥

ज्यारे राधा सहित ए रहेरे
त्यारे राधाकृष्ण एने कहेरे ।
रुक्मिणी सहित सोहावेरे
त्यारे लक्ष्मीनारायण कहावेरे ॥ १३२ ॥

ज्यारे अर्जुन सहित रहे श्यामरे
त्यारे नरनारायण नामरे ।
ज्यारे रहे बलभद्रादि संगेरे
नाम कहेवाय ते ते प्रसंगेरे ॥ १३३ ॥

ક્યારેક રાધા આદિક હરિજનરે
ઢાંચે પહચે હોય પાવનરે ।

ક્યારેક રાધાદિ શ્રીકૃષ્ણ માંહીરે
અતિ સ્નેહે રહે છે સમાઈરે ॥ ૧૩૪ ॥

ત્યારે કૃષ્ણ કહેવાય છે એકરે
એમ સમજી લેવો વિવેકરે ।

માટે કૃષ્ણનાં સ્વરૂપમાંહીરે
એક સમજવો નહિ સદાયરે ॥ ૧૩૫ ॥

ચારભુજ અષ્ટભુજ જેહરે
સહસ્રાદિ ભુજ કહાવે તેહરે ।

તેતો દ્વિભુજમૂર્તિ જે શ્રીકૃષ્ણરે
સેહમી ઇચ્છાએ જાણજો જનરે ॥ ૧૩૬ ॥

एवा कृष्ण देव जे मोरारीरे
तेनी भक्ति सदा सुखकारीरे ।
पृथ्वीमां रक्षा जे मनुष्यरे
ते सर्वेण करवी अवश्यरे ॥ १३७ ॥

भक्तिथी बीजुं कल्याणकारीरे
नथी साधनू लेवुं विचारीरे ।
विद्यावान् गुणिजन जेहरे
तेना गुणनुं शुभ फल एहरे ॥ १३८ ॥

करवी कृष्णानी भक्ति अभंगरे
नित्ये राखवो संतनो संगरे ।
न होय सत्संग न होय भक्तिरे
बुधो पंडित तोय अधोगतिरे ॥ १३९ ॥

कृष्ण ने कृष्ण अवताररे
 अथवा कृष्णप्रतिमा साररे ।
 ध्यान करवा योग्य छे एहरे
 धरो ध्यान करी तेमां छेहरे ॥ १४० ॥

ते विना मनुष्यादि देवतारे
 कृष्णभक्त होय ब्रह्मवेत्तारे ।
 तोय न करवुं तेनुं ध्यानरे
 षुभ समझवुं बुद्धिवानरे ॥ १४१ ॥

स्थूल सूक्ष्म कारणदेहरे
 तेथीपर निज आत्मा जेहरे ।
 तेमां ब्रह्मभाव आणी अतिरे
 करो अहर्निश कृष्णभक्तिरे ॥ १४२ ॥

दशमस्कंध भागवतमांहीरे
तेनुं करो श्रवण सदायरे ।
कांतो वर्षो वर्ष वार एकरे
सांभलो सहु सहित विवेकरे ॥ १४३ ॥

पंडिते वाचवो नित्ये प्याररे
नहितो वर्षमां एकवाररे ।
वांचो सांभलो पूरणप्रीतेरे
मारा आश्रित आदर सहितेरे ॥ १४४ ॥

दशमनो पाठ शुभ स्थलेरे
करवो निज सामर्थिबलेरे ।
विष्णु सहस्रनाम आदि जपीजेरे
अथवा जप करावी फल लीजेरे ॥ १४५ ॥

मनुष्य देवथी आपत्ति आवेरे
 अथवा रोगादि पीडा कहावेरे ।
 तेमां परपोतानुं रक्षणरे
 शक्तिभर करो ततक्षणरे ॥ १४६ ॥

एमां जतन थाय ते कीजेरे
 पण वर्तो नहि रीत बीजेरे ।
 एक आचार बीजो व्यवहाररे
 बीजो पाप टालवा विचाररे ॥ १४७ ॥

ते तो देश काल वय देखीरे
 सामर्थि द्रव्य जातिने पेखीरे ।
 एटलांने जाणी अनुसरवुरे
 जेने जेम घटे तेम करवुरे ॥ १४८ ॥

मत अमारो विशिष्टाद्वैतरे
धाम गोलोक प्यारुं पुनितरे ।
कृष्ण सेवो ब्रह्मरूप थहरे
मुक्ति एज मानी बीजी नहिरे ॥ १४९ ॥

प्रथम धर्म कद्या अमे जेहरे
सहुजनने साधरण तेहरे ।
मारा आश्रित त्यागि ने गृहस्थरे
बाइ भाइ सत्संगी समस्तरे ॥ १५० ॥

कद्या धर्म सहुना सामान्यरे
पालो सरखा थइ सावधानरे ।
हवे विशेषधर्म छे जेहरे
कहुं जुदा जुदा करी तेहरे ॥ १५१ ॥

धर्मवंशी आचार्य पुनितारे
 तेनी पत्नीयो बन्ने पतिव्रतारे ।
 तेना धर्म कहुं छुं विशेषरे
 अथ इतिपर्यंत अशेषरे ॥ १५२ ॥

मोटा नाना बे भाइ अमारारे
 तेना सुत सुंदर बेउ सारारे ।
 अवधप्रसाद ने रघुवीररे
 लमे सांभलो बेउ सुधीररे ॥ १५३ ॥

निज संबन्ध विना बाइयो तेनेरे
 मंत्र उपदेश न देवो केनेरे ।
 वली न अहवुं कोइ दिनरे
 लेशुं बोलवुं नहि वदनरे ॥ १५४ ॥

कोइ उपर न रहेवुं क्रूररे
न राखवी थापण जरुरे ।
कोइना व्यवहारमां जमानरे
न थवुं सांभलो बुद्धिवानरे ॥ १५५ ॥

पडे आपत्काल जो तमारेरे
भिक्षा मागी खावुं ते वारेरे ।
एम आपत्काल उत्तरवुरे
पण कोइनुं करज न करवुंरे ॥ १५६ ॥

शिष्ये आप्युं धर्म अर्थ अक्षरे
तेने वेचवुं नहि कोइ दिनरे ।
थाय जीर्ण तो देइ नवुं लेवुंरे
ते तो अक्ष वेच्युं नव कहेवुरे ॥ १५७ ॥

भाद्रशुदि तीथी चतुरथीरे
 तेदि गणपती पूजवा प्रेमथीरे ।
 आशु वदि चौदश आवेरे
 ते दिन पूजो हनुमान भावेरे ॥ १५८ ॥

वली सत्संगी मारा आश्रितरे
 तेना धर्म रखाववा हितरे ।
 तेना गुरूपदे स्थाप्या बेहुनेरे
 आपो कृष्णानी दिक्षा तेहुनेरे ॥ १५९ ॥

ते मारा आश्रित जे कहेवायरे
 राखो आप आपणा धर्ममांयरे ।
 मानो संतने करी शुं हुल्लासरे
 करो सत् शास्त्रनो अभ्यासरे ॥ १६० ॥

दोहा ।

मोटां मंदिर करीमें स्थाप्या
लक्ष्मीनारायण आदि देव ।
तेह कृष्णस्वरूपनी
यथाविधिये करजो सेव ॥ १६१ ॥
कृष्णमंदिरमांही आवे
भुरख्यो जो कोइ जन ।
आपी सन्मान आदरे
देबुं शक्ति प्रमाणे अन्न ॥ १६२ ॥
विद्यार्थी सारु विद्याशाला करी
राखो पण्डित द्विज सार ।
सद्विद्या भूमिपर विस्तरे
ए छे पुण्य अति अपार ॥ १६३ ॥

अवधप्रसाद रघुवीरनी
 पत्नीयो ते गुणनिधान ।
 निजपतिनी आज्ञा थकी
 कहे कृष्ण मंत्र त्रिय कान ॥ १६४ ॥

घोपाइ

एम वर्त्ते एह अहोनिशरे
 नरने न करवो उपदेशरे ।
 समीप संबन्धी विना नर संगरे
 केदि न बोले न अडो अंगरे ॥ १६५ ॥
 नहि देखाडवुं वदनरे
 एवी रीते रहो निशदनरे ।
 अवधप्रसादने रघुवीररे
 तेनी पत्नीयो परम सुधीररे ॥ १६६ ॥

कह्या विशेष धर्म एम रहेज्योरे
मारी आज्ञामानी एह लेजोरे ।
गृहस्थ नर अमारा आश्रितरे
सुणो विशेष धर्मनी रीतरे ॥ १६७ ॥

समीप संबन्ध विना जे विध्वारे
नथी आज्ञा तेने अड्वारे ।
माता सुता भगिनी युवानरे
तेने संगे न रहेवुं बुद्धिमानरे ॥ १६८ ॥

आपत्काल विना एकांतरे
न रहेवुं नरने ए संघातरे ।
तेम पोतानी नारीनुं दानरे
न करवुं कोइने निदानरे ॥ १६९ ॥

बली जे नारीनो कोइ रीतरे
 होय नृपशुं व्यवहार नित्यरे ।
 ते नारीनो प्रसंग न करीयेरे
 सर्व प्रकारे मनमांहि डरीयेरे ॥ १७० ॥

आवे अतिथी कोइ आंगणेरे
 पूजो अस्त्रादिके शक्ति प्रमाणेरे ।
 देव कर्म होमादिक जेहरे
 पितृकर्म श्राद्धादिक तेहरे ॥ १७१ ॥

शक्ति प्रमाणे विधि सहितेरे
 जेम घटे तेम करो प्रीतेरे ।
 बली मात पिता गुरु होयरे
 अथवा रोगातुर जन कोयरे ॥ १७२ ॥

तेनी सेवा सदाय सुजाणरे
करो पोतानी शक्ति प्रमाणरे
निज वर्णाश्रम घटित सोइरे
करो उद्यम आपशक्ति जोइरे ॥ १७३ ॥

खेडु गाय धणवाला होयरे
रखे बलद समारता कोयरे ।
सामर्थिने समय जोइ लेवुंरे
नर पशुनुं खर्च होय जेवुंरे ॥ १७४ ॥

ते प्रमाणे अन्न धन चारोरे
मारा जन संग्रह करो सारोरे ।
राखो एटलां पशु आंगणेरे
पाली शको सुखे जल तृणेरे ॥ १७५ ॥

गाय बलद घोडां आदि प्राणीरे
 झाझां राखी दुःखी न करो जाणीरे ।
 पुत्र मित्रादि साथे व्यवहाररे
 धरा धननो करो जे व्यापाररे ॥ १७६ ॥

साक्षी सहित लखावी ते लिजेरे
 एम समझीने व्यवहार कीजेरे ।
 पोताना अने पारका विवाहनारे
 परछ्या होय जे दाम देवानारे ॥ १७७ ॥

करो लेख साक्षीए सहितरे
 केवल चातनी नहि प्रतीतरे ।
 पोतानी उपज प्रमाणरे
 करवुं खरच सहुष्ट सुजाणरे ॥ १७८ ॥

थोडी उपजे खरच बहुरे
जे करे ते दुःखी थाय सहुरे ।
उत्पन्न ने खरच थाय जेहरे
शुद्ध अक्षरे लखवुं नित्य तेहरे ॥ १७९ ॥

धन धान्यादिक जे कमाइरे
पोतानी वृत्ति उद्यम मांइरे ।
तेमांथी दशमो भाग काढवोरे
ते श्रीकृष्णने अर्पण करवोरे ॥ १८० ॥

होय दुर्बल दास जो कोयरे
आपे भाग ते विंशमो सोयरे ।
एकादशी आदि व्रत जेहरे
जेने शास्त्रप्रमाण छे तेहरे ॥ १८१ ॥

तेने उजववां शक्ति प्रमाणरे
 जेम कहुं छे शास्त्र पुराणरे ।
 एने उजव्यानुं फल अतिरे
 थाय मनवांछित प्राप्तिरे ॥ १८२ ॥

श्रावण मासमां शिवपूजनरे
 बिलीपत्रादिके करो जनरे ।
 करवुं पोते अति उल्लासेरे
 नहितो कराववुं कोइ पासेरे ॥ १८३ ॥

आचार्य ने श्रीकृष्ण मंदिरथीरे
 न लेवुं करज कहुं एथीरे ।
 आचार्य ने कृष्णभुवनरे
 त्यांथी बस्त्र घरेणां वासणरे ॥ १८४ ॥

એ આદિ પોતાના કામ સારુરે
 ન માગવું એ વચન અમારુરે ।
 શ્રીકૃષ્ણ ગુરુ સાધુની પાસરે
 જ્યારે જાઓ દર્શને દાસરે ॥ ૧૮૫ ॥

ત્યારે કોદ્દનું અન્ન ન જાવુરે
 એહ રીતે દર્શને જાવુરે ।
 હરિ ગુરુ સંતને સદનરે
 ત્યાં ન લેવું જે પારકું અન્નરે ॥ ૧૮૬ ॥

હરે પુણ્યને પારકું અન્નરે
 માટે ગાંઠનું જાવું ત્યાં જનરે ।
 મજુરની મજુરી નિદાનરે
 દેવા કહ્યું હોય ધન ધાન્યરે ॥ ૧૮૭ ॥

कह्या प्रमाणे आपबुं पुरुरे
 आपीये नहि केने अधुरुरे ।
 आप्युं करज ने वंश आपणोरे
 तेम त्रीजुं कन्यादान गणोरे ॥ १८८ ॥

तेने पंचमां करवुं प्रसिद्धरे
 छानु राखवुं नहि कोइ विधरे ।
 दुष्टसंगे व्यवहार नव कीजेरे
 मारा वास सहु सुणी लीजेरे ॥ १८९ ॥

होय पोताने रहेवानुं स्थलरे
 त्यां आवे कठण कोइ पलरे ।
 शत्रु राजाथी उपद्रव थायरे
 लज धन कांतो प्राण जायरे ॥ १९० ॥

एवा गाम गरासने त्यागीरे
बीजा देशमां रहेवुं सुभागीरे ।
तजी तर्त जवुं बीजे देशरे
सुखे हरि भजवा हमेशरे ॥ १९१ ॥

धनवान सुणो दइ चित्तरे
धर्मार्थ धन वावर्यानी रीतरे ।
हिंसा रहित विष्णु संबन्धीरे
करो यज्ञ याग रुडी विधिरे ॥ १९२ ॥

वली तीर्थ के द्वादशी आदिरे
होय पर्वणीदिन इत्यादिरे ।
तेमां जमाडो ब्राह्मण संतरे
एम पुण्य करो बुद्धिबतरे ॥ १९३ ॥

वली धनवान जन सर्वरे
 करो कृष्णमंदिर उच्छवरे ।
 कांतो सुपात्र ब्राह्मण जोहरे
 आपो बहुविधि दान सोहरे ॥ १९४ ॥

मारा आश्रित राजा सुजाणरे
 वर्तो धर्म शास्त्र प्रमाणरे ।
 निजपुत्रसम प्रजा पालोरे
 स्थापो धर्म धरामां पाप टालोरे ॥ १९५ ॥

वली राजाने अंग राज्यनारे
 सात छे समझवा काजनारे ।
 चार उपाय छ गुण जे हरे
 जाणवा यथार्थपणे तेहरे ॥ १९६ ॥

चार मुक्यानां जे कोइ स्थानरे
तेने जाणवां जोइ निदानरे ।
वली व्यवहारना जाणनाररे
जोइये सभासद निधाररे ॥ १९७ ॥

जोवुं मनुष्य दंडवा जेवुरे
जाणो मनुष्य न दंडाय एवुरे ।
एह सर्व लक्षणे जाणवुरे
यथार्थपणे प्रमाणवुरे ॥ १९८ ॥

ए छे सर्वराजाओनी रीतरे
राखो राजा जे मारा आश्रितरे ।
रहो सुवासिनी नारी सहु प्रीतरे
निज विशेषधर्मनी रीतरे ॥ १९९ ॥

जाणी पति ईश्वर समानरे
 तेनुं करवुं नहि अपमानरे ।
 अन्ध रोगी दरिद्र होय अतिरे
 होय नपुंसक निज पतिरे ॥ २०० ॥

तेने ईश्वर जाणी सेवबुरे
 केदि कठण वचन न कहेबुरे ।
 बीजो पुरुष रूपालो युवानरे
 सारा गुणवालो ने सुजाणरे ॥ २०१ ॥

तेनो प्रसंग सहज स्वभावेरे
 न करे पतिव्रता जे कहावेरे ।
 परपुरुषने न देखाडोरे
 उर नाभि साथक संताडोरे ॥ २०२ ॥

ओठया विना उघाडुं न रहेवुंरे
भांड भवाइ नहि जोवा जवुंरे ।
निर्लज्ज नारीनो संग न करीयेरे
नीच नारीना संगथी डरीयेरे ॥२०३॥

स्वैरीणी कामिनी ने पुंश्चल्लीरे
तेनो संग न करवो वलीरे ।
निजपति जाय परदेशरे
चक्र घरेणां न धरवो बेशरे ॥२०४॥

परघेर जइ न बेसवुंरे
विनोद विलासे न हसवुंरे ।
सुणो विशेष धर्म विधवारै
पतिभावे कृष्णाने सेववारै ॥ २०५ ॥

पिता पुत्रादि सगां सुमतिरे
 एनी आज्ञामां रहेवुं अतिरे ।
 केदि न रहेवुं पोताने वश्यरे
 एम घर्तवुं अहो निशरे ॥ २०६ ॥

वली संबन्धी विना जे पुरुषरे
 तेनो न करवो केदि स्पर्शरे ।
 होय पोते अंगे युवावतीरे
 वली युवान पुरुष संगतीरे ॥ २०७ ॥

अवश्य कार्य विना तेहशुरे
 न बोलवुं बीजा नर नेहशुरे ।
 खोले धावतो बालक नानोरे
 तेने अड्यानो दोष न मानोरे ॥ २०८ ॥

जेवो पशुनो स्पर्श प्रमाणारे
 तेवो नाना बालकनो जाणोरे ।
 अवश्य कार्यमां वृद्ध नर साथरे
 नथी दोष बोले अडे हाथरे ॥ २०९ ॥

निकट संबन्धी विना नर पासरे
 न करवो विद्यानो अभ्यासरे ।
 व्रत उपवास करी निज तनरे
 करवुं वारमवार दमनरे ॥ २१० ॥

दोहा ।

धन जो तननिर्वाहथी
 होय अधिक पोतानी पास ।
 शक्ति प्रमाणे वावरो
 धर्ममां करी उल्लास ॥ २११ ॥

एह वचन मानी विधवा
 वली आहार करवो एक वार ।
 सदाय सुबुं भुमिये
 करी मन मांहि विचार ॥ २१२ ॥

मैथुन युक्त शशमृगादि
 जोवां नहि प्राणीजन ।
 संन्यासिनी बेरागिनी सुवासिनी
 तेनो वेश न धरवो तन ॥ २१३ ॥

जेवो न होय निज कुलमां
 वलीदेशमां पण वेश ।
 तेवो न धरवो वेश विधवा
 मानी मारो उपदेश ॥ २१४ ॥

चोपाइ

गर्भघातकी पातकी नारीरे
तेनो स्पर्श न करवो विचारीरे ।
मररसशृंगारनी वाणीरे
न कहेवी न सुणवी सयाणीरे ॥ २१५ ॥
होय विधवा युवान तनरे
होय नर निज संबन्धी जोबनरे ।
आपत्ति विना एकांत स्थलरे
न रहेवुं विधवाए कोय पलरे ॥ २१६ ॥
आपत्कालमां दोष न जाणोरे
एम विधवा सहु प्रमाणोरे ।
होली खेल खुबी नहि करोरे
अंग आभूषण नहि धरोरे ॥ २१७ ॥

झीणां जरियानी जे वसनरे
 विधवाए न पहेरवां तनरे ।
 सधवा विधवा सुणी लेवुंरे
 वस्त्र पहेर्या विना न न्हावुंरे ॥ २१८ ॥

न संताडो निज रज कोइरे
 धरे गर्भशंका जन जोइरे ।
 सधवा विधवा रजस्वलारे
 सुणो रीत सर्वे अबलारे ॥ २१९ ॥

न करो मनुष्यने वस्त्रनो स्पर्शरे
 रहो अण अडे त्रण दिवसरे ।
 चोथे दिवस नाही शुद्ध थइरे
 वर्तो सहु सहुनी रीतमांइरे ॥ २२० ॥

नारी नर आश्रित अमारारे
कह्या विशेष धर्म तमारारे ।
कहुं आचार्य ने तेनी पत्नीरे
एम जाणजो रीत आपनीरे ॥ २२१ ॥

कांजे गृहस्थ छो, माटे तमेरे
रहेज्यो एम जेम कह्युं अमेरे ।
हवे मारा आश्रित ब्रह्मचारीरे
धर्म विशेष रीत तमारीरे ॥ २२२ ॥

तजो नारीने अष्ट प्रकारे
न अडो न बोलो एशुं क्यारारे ।
जाणी नारी न जोवी न कलवीरे
एनी वात न कहेवी सांभलवीरे ॥ २२३ ॥

जे स्थले नारीनो पगफेररे
वर्णी न जावुं त्यां कोइ वेरळरे ।
देव प्रतिमा विना पुतलीरे
चिन्न काष्ठ पाषाणदिनी बलीरे ॥ २२४ ॥

स्पर्श दर्शने तेने परहरवीरे
नारी प्रतिमा वर्णीए न करवीरे ।
नारी पहेरेल वस्त्र न छोवुंरे
मैथुनयुक्त प्राणीने न जोवुंरे ॥ २२५ ॥

नारीवेशधारी नर होयरे
तेने न जुवो न अडो कोयरे ।
नारीने संभलाववा जाणीरे
कथा कीर्तन न कहेवी वाणीरे ॥ २२६ ॥

थाय ब्रह्मचर्य व्रतनो पातरे
एवी गुरुनी पण न मानो वातरे ।
रहेवुं वर्णीए धीरजवानरे
राखो संतोष ने निर्मानरे ॥ २२७ ॥

नारी आवे समीप कोइ जोररे
करी तिरस्कार करवी दूररे ।
कोइ एवो आपत्काल आवेरे
त्रियना वा पोताना प्राण जावेरे ॥ २८ ॥

त्यारे अडे बोले जो उगरोरे
थाय जीवनी रक्षा एम करोरे ।
वली तेल मर्दन न करवुंरे
वर्णीमे आयुध न धरवुंरे ॥ २२९ ॥

न करवो भयंकर वेशरे
 जिह्वा इंद्रिय जितवी हमेशरे ।
 जो द्विज घरे पीरसे नारीरे
 त्यां न जमवुं जइ ब्रह्मचारीरे ॥ २३० ॥

ज्यां पुरुष होय पीरसनाररे
 त्यां भिक्षा लेवी ब्रह्मचाररे ।
 वेद शास्त्र भणवां अभ्यासेरे
 गुरुसेवा करवी उल्लासेरे ॥ २३१ ॥

वली नारी ने नारीना याररे
 तेशुं राखवो नहि व्यवहाररे ।
 चर्मवारि विप्रने न पीवुंरे
 लसण डुंगली ते तजी देवुंरे ॥ २३२ ॥

सन्ध्या स्नान गायत्री जपीयेरे
 प्रीति सहित विष्णुने पूजियेरे ।
 वैश्वदेव कर्मा विना जनरे
 विप्र वर्णीने न लेवुं अन्नरे ॥ २३३ ॥

एवी रीते नैष्ठिक ब्रह्मचारीरे
 रहो विशेष धर्मने धारीरे ।
 हवे साधुना जे विशेषधर्मरे
 एनो कही समझावुं मर्मरे ॥ २३४ ॥

मारा आश्रित संत सुजाणरे
 रहो नैष्ठिकवर्णी प्रमाणरे ।
 नारी नारीना संगिने तजीरे
 अतःशत्रु जीतो हरि भजीरे ॥ २३५ ॥

सर्व इंद्रियनुं कारण एकरे
 जिह्वा जितवी करी विवेकरे ।
 धन न राखो ने न रखावोरे
 एम रहोतो अमने भावोरे ॥ २३६ ॥

न राखवी कोइनी थापणरे
 न मेलवी धीरजता पणरे ।
 जे जगा रहेताहो तमे जनरे
 नारी नावे त्यां कोइक दिनरे ॥ २३७ ॥

संग विना न चालवुं रातरे
 आपत्काल तणी नहि वातरे ।
 एकाएक न चालवुं संतरे
 आपत् पड्या विना बुद्धिवंतरे ॥ २३८ ॥

वस्त्र बहुमूलां विचित्र भातरे
कसुंबी दुशाल बहुजातरे ।
आवे अण इच्छयां तोय न लेवुरे
लेवुंतो तर्त विप्रने देवुरे ॥ २३९ ॥

भिक्षा के सभा विना संतरे
केने घेरे न जवुं बुद्धिवंतरे ।
हरिनी भक्ति नवधा अवलरे
ते कर्या विना न खोइये पलरे ॥ २४० ॥

रांधेल अन्न पीरसे नररे
नारीमात्र न आवे नजररे ।
एवुं गृहस्थ तणुं घर होयरे
त्यां जवुं संत सहु कोयरे ॥ २४१ ॥

નહિ તો માગી લેવું કાચું અન્નરે
કરો પાક હાથે મારા જનરે ।
કરી હરિને નૈવેદ્ય જમોરે
હરિભક્તિમાં દિન નિગમોરે ॥ ૨૪૨ ॥

મોરે ઋષભ સુત જે ભરતરે
ભૂમે જહાવિય જે સુવતરે ।
જેવી રીત્યે ઇ વસ્યા વલીરે
તેમ વર્તો સંત મારા મલીરે ॥ ૨૪૩ ॥

મારા આશ્રિત ઘર્ણી જે સંતરે
ત્યાગો ઇયસનાદિક અત્યંતરે ।
ભાંગ્ય તાંબુલ તમાલ જેહરે
ત્યાગો અફિણ આદિક તેહરે ॥ ૨૪૪ ॥

सुणो ब्रह्मचारी संत जनरे
 क्यारे न खावुं दुषित अन्नरे ।
 गर्भाधान आदिक संस्काररे
 तेनुं अन्न न जमो निर्धाररे ॥ २४५ ॥

एकादश द्वादशनुं अन्नरे
 प्रेत श्राद्ध कहे सहु जनरे ।
 ते न खावुं वर्णी संत कोइयेरे
 आपत विना दिवसे न सुइयेरे ॥ २४६ ॥

ग्राम्यवार्ता केदि न करीयेरे
 कोइ करे तो काने न धरीयेरे ।
 त्यागीए वणरोगे न सुखुं मांचेरे
 साधु आगल वत्तो मन साचेरे ॥ २४७ ॥

वली मारे कोय गाल भांखेरे
 कोय कुमति अपवादनांखेरे ।
 तेतो त्यागीए सर्व सहीजेरे
 तेनुं सारुं थाय तेम कीजेरे ॥ २४८ ॥

दूतकर्म केनुं न करीयेरे
 हेरु चाडीयापणुं परहरीयेरे ।
 निज देहमां अहंता न धारोरे
 कुटुंब निमित्त ममत विसारोरे ॥ २४९ ॥

एम संक्षेपे सर्वना धर्मरे
 कद्या त्यागी गृहस्थना पर्मरे ।
 इच्छो धर्म सुणवा विस्तारेरे
 तो छे संप्रदाय ग्रंथे अमारेरे ॥ २५० ॥

सत् शास्त्र सहनुं आ छे साररे
बुद्धिमांही मे करी विचाररे ।
पछी शिक्षापत्री लखी सारीरे
मन वांछित फल देनारीरे ॥ २५१ ॥

रहो ए रीते सहु मारा जनरे
मनगमतुं न करो कोइ दनरे ।
एम रहो पुरुष ने वामरे
पामो धर्म अर्थ मोक्ष कामरे ॥ २५२ ॥

चारे पुरुषार्थनी थाय सिद्धिरे
त्यागी गृहस्थ रहो एह विधिरे ।
एम न रहे जे नरनाररे
तेतो अमारा संग्रदाय बहाररे ॥ २५३ ॥

एम समझी मारा आश्रितरे
 करो शिक्षापत्रीपाठ नित्यरे ।
 भण्या न होतो भावे सुणजोरे
 वांचनार न होयतो पूजजोरे ॥ २५४ ॥

मारी वाणी ते मारुं स्वरूपरे
 मानो आदरे सहु अनुपरे ।
 दैवी संपत्तिवाला जे नररे
 तेने देजो आ पत्री सुंदररे ॥ २५५ ॥

आसुरी संपत्तिवाला जे जनरे
 तेने देवी नहि कोइ दनरे ।
 संवत् अठार वर्ष व्यासीरे
 महा शुदि पंचमी सुखराशीरे ॥ २५६ ॥

तेदि पत्री लखी प्रमाणरे
जेथी थाय सहनुं कल्याणरे ।
आश्रितनी पीडा टालनाररे
धर्म सहित भक्ति पालनाररे ॥ २५७ ॥

निजभक्तवांछित सुख देणरे
एवा श्रीकृष्ण कमल नयनरे ।
करो सर्वे अमारां ते काजरे
मंगल मूरति श्रीमहाराजरे ॥ २५८ ॥

सहजानंद गुरुए ए विधिरे
शिक्षापत्री अनुपम कीधीरे
पत्री गीर्वाण ए कहेवातीरे
तेपर भाषा करी गुजरातीरे ॥ २५९ ॥

पत्री चोपाइ बसैं ने साठरे
 कहे रहे सुणे करे पाठरे ।
 तेह पामे अखंड आनंदरे
 घणुं शुं कहे निष्कुलानंदरे ॥ २६० ॥

समस्तशास्त्रदुग्धाब्धिमध्येद्धृतमनुत्तमम् ।
 शिक्षापत्र्यमृतं किञ्चिदमृतत्वाय कल्पते ॥ १ ॥

इति श्रीसहजानंदस्वामिशिष्यनिष्कुला-
 नंदमुनिविरचिता शिक्षापत्री भाषा
 पद्यरूपा समाप्ता ॥

